

Biserica și Școala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr.: pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOALA“

E ar banii de prenumerațiunea
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

25 de ani.

E o slăbiciune sau o specifică dovadă de lipsă de judecată serioasă la noi, la pătura cultă a neamului nostru românesc din această țară, că nu ne știm însufleți pentru momente mari, nu depunem destul foc, nu ne concentrăm în jurul momentelor mari din dezvoltarea vieții noastre culturale, deși — singura mângăere pământească, singura mântuire e cultura și artă.

Cu toate acestea, vedem grupări de oameni, vedem instituțiuni, animate de focul sacru al idealismului, vedem oameni cari nu desnădăjduiesc a-și face datoria; și acesta e momentul salvator!

„Reuniunea de muzică“ din Sibii și a serbat în zilele acestea aniversarea vieții sale de 25 de ani.

S'au întocmit cu aceasta ocaziune serbări, frumoase serbări, minunate serbări artistice, ca să pună în fața zilei de azi coroana înjghebată din laurii a 25 de ani; ca să însuflețească actuala generație pentru aceeași râvnă, ca să arate acelor ce vor fi chemați să ia succesiunea bătrânilor, că și din piatră seacă se poate scoate izvor, — unde este credință și neobosită muncă.

Sunt actualele cercuri intelectuale românești în stare să înțeleagă importanța activității românilor sibieni pe terenul muzical-artistice?

Tradiționala lene, indiferență și filozofare în sec, pe tema unor probleme meschine, care bântuie societatea românească, diferitele tendințe de parvenitizm și procopseală personală, nu se vor cutremura oare în sufletele acelor cari vor ceti istoricul Reuniunii din Cestiune?

Nu-și vor aduce aminte intelectualii nostri, cetind cartea d-lui M. Voileanu apărută din acest incident, de vorba poetului german, că acolo unde anzi cântec, să poposești?...

Nu-și vor da seamă oare, că în cântec, această manifestare a purității sufletești, e forța sufletului unui neam?

»Doină zic... Doină suspin... Tot cu doină mă mai țin...«, această minunată expresie simbolică nu va afla oare răsunset și în sufletul elitei sociale din alte centre românești, cum e și Aradul bunăoară?

Fără îndoială, sunt mari și grele problemele ce stau în fața conducătorilor vieții noastre publice, dar nici un moment nu este permis ca preocupățiunile pornite dintrânsele să întunece marea concepție a luptei pentru desevărsirea culturală.

Și mi-vine în minte în clipa aceasta versul poetului:

... Căci, de te-om perde, Doino, ... ai cui mai rămânem?...

Când în viața bisericească și publică s'a început la noi o »eră nouă«, aceasta trebuie să se valideze. Și trebuie să se valideze nu prin aberațiuni sociale și insuficiente, defectuosități și gravamine, ci prin sârguință de fer, prin devotament fără prihană, prin jertfă, pe altarul culturii naționale.

Punctul de vedere ideal, marile idei, totdeauna au dominat lumea și au hotărât soarta popoarelor!

În lături dar cu lenea, cu interesele particulare, cu filozofarea în sec pe teme ingrate și probleme »de o zi«, — e vorba de întărirea inimii, de înălțarea sufletului, de cultura sentimentelor...

Să luăm exemplul dela sibieni!

Adunați-vă și vă grupați în jurul acestui steag oameni, în al căror suflet mai arde focul sacru al idealismului, căci aceasta datori sunteți a o face, — nu pentru voi, ci pentru biserică și neamul nostru!

S. Secula.

1902
1802

„I-a Carte a copiilor“.

de
St. C. Alexandru.

— Recenziune —

Abecedarele bune și corespunzătoare sunt o mare binefacere, pentru elev ca pentru învățator!

Vom înțelege deci, că nu toate abecedarele dau măsura calitativă de aplicabilitate!

Prin încercări îndelungate și reflexiuni, școala prezentului deja a stabilit postulatele și principiile, cari au să servească de cinozură la compunerea unui bun abecedar.

Conduc de atari vederi, în celea ce urmează, cu obiectivitatea recerută și sinceritate voiu a-mi expune părerea asupra manualului din chestiune.

Terenul pregătit pentru scrierea proprie în „I-a Carte a copiilor“ a domnului Alexandru e înserat pe 4 pagine (pag: 3—6).

Aceste exerciții pregătitoare la scris în pre-vență sunt potrivite, acomodare, căci desemnarea de obiecte luate din cercul de cunoștință al elevilor-ca: scaun, cruciuliță, scară, laviță, ușe, fereastră, steag, zid etc. aflătoare aici, feresc mult pe elev de un mecanism detestabil, căci elevul dela fire neastâmpărat fiind prin injgheberia simplu numai de linii și iarăși puncte... cum se făcea în timpul mai îndepărtat, acestea luate în sine, ca lucruri seci spiritul său, lipsindu-i avântul ar deveni deplasat și indolent.

Acest material numit: Exerciții pregătitoare pentru scrise foarte învederat lucru, că în cât numai se poate, trebuie să îmbrățișeze toate elementele din cari mai târziu au să ne formeze, prin diferitele lor combinații-literale ca atari.

Aceste exerciții grafice, asemenea știm, că sunt a se face cunoscute copiilor mai deaproape numai ca material analitic la tractarea proprie a literelor.

În aceasta privință relevez, ca deși d-l Alexandru prin desemnarea „șerpilor“ și »ochilor« de șerpi din exercițiile d-sale a intenționat și substituirea unghițelor și a zalelor (eu unul așa presupun), totuș procedarea nu-i este suficientă, fiindcă de pildă la învățarea literelor: *g, p, j b*, etc. elementele grafice din figura »șerpilor« nu se potrivesc îndeajuns cu elementele constitutive ale menționatei litere, ale căror elemente seamănă mai mult unghițelor și cârligelor.

Încolo apoi abecedarul d-lui Alexandru ni se prezintă divizat în 3 părți sau secțiuni.

Partea I cuprinde dezvoltarea vocalelor și consonantelor împreună cu combinațiile lor.

Aceasta parte fiind mai importantă și momentuoasă ne vom și ocupa de ea mai în detaliu.

Cuvântul prim, „ic“ cu obiectul corespunzător desemnat, ne dă a înțelege, că cartea d-sale e alcătuită pe baza metodei legografice: (cetit-scris) cu ajutorul unor cuvinte și figuri normale recunoscute deja ca cele mai eficace mijloace cetit-scris.

Exigența capitală și aci e, ca .acestea cuvinte să fie bine alese, cernute prin o sântă mădeasă decât mai rară.

Cuvintele normale »mic« și »muc« ale d-lui Alexandru nu mi se par destul de potrivite, căci eace contestez pe baza, că norma metodică exclude vocalele de comun dezvoltate din cuvinte, silaba primă formează singură — sunetul ce intenționăm a-l dezvolta; iar consonantele se învâd din atari cuvinte, ce se termină cu consonanță respectivă, căci aceasta mai grea fiind de perceput, în modul arătat îi pregătim terenul de apăsare.

Cert e și aceea, ca acestea ar stă mai mult în față de metoda scriptolegic, dar cu toate acestea metoda acestui manual, legografic, încă nu-i strică ba îl putem aplica tot cu aceeași consecvență și certitudine ca și la primul!

Constatarea făcută mai înainte cu învățarea consonantelor o putem deci aplica și față cu cuvintele din acest abecedar: »nuc« și »muc« și învâd aci, că, ca cuvinte normale mai acomodabile erau: „in“ în loc de „nuc“ și »om« în loc de »muc«; de vreme ce nici dl Alexandru nu prea putea tare argumenta, că bunăoară nucul pot cunoaște elevii din figura normală mai înca ca inul. Asemenea nu mai ușor „nucul“ de mină față cu icoana »om« ci invers.

Cuvântul »muc« deci d-le autor îl putem mite cu totul și asta cu atât mai vârtos, că mai la vale în abecedarul său și cuvântul »om«.

Și cum dlui autor nu i-a fost greu a dezvoltă la început d'odată 2 (doauă) sunete (»n« și »c«) — tot astfel o putea face aceasta și la cuvântul »om« (pe »o« și »m«).

(Va urma).

Proverbele Sf. Părinte Efrem Sirul

— Imitațiune a proverbelor lui Solomon —

(Urmare și fine.)

Coloseni IV. 2.

Pavel, apostolul neamurilor, în epistola către Coloseni cap. IV. vorbește despre răbdare și înțeleaptă viețuire a creștinilor. Din cele 18 versuri ale susnumitului cap mai mi place vers 2.: „La rugăciune așteptați, și veghind întru dânsa cu mulțumită“. Pe cât de frumos e acest vers, pe atât însă de profund și însemnarea lui. Cuvintele acestui vers par

ar fi fost special scrise pentru creștinul ort. rom. a cărei biserică cu ceremoniile ei sublime și peste tot cu cultul cel atât de atrăgător, — dar și lung — zic aceste cuvinte sunt ca un memento nouă spre a nu perde răbdarea și a ne moleși cu spiritul la diferitele slujbe d-zești. Pentru aceea a scris vasul ales Colosenilor și printrânsii ne strigă și nouă: »La rugăciune așteptați *priveghind*« adecă: să fim cu luare aminte, nu fără de grijă, pentru că azistând la un lung servit d-zeesc, cum sunt ale noastre, ușor ne perdem răbdarea, ne lenevim și moleșim cu spiritul. Și această moleșire vine dela diavolul precum nimerit zice fericitul Ioan cel cu rostul de aur: »Pentru că diavolul știe foarte bine, ce mare comoară este rugăciunea, pentru aceea atât de cu greu ne lasă să ne rugăm« (Hon. X ad Coloss. c. IV. 2).

Această dispoziție a omului peste tot și în special a creștinului, a prevăzut-o apostolul, știind adecă, cu câtă indolență rostesc mulți rugăciunile; pentru aceea a și scris Pavel cu atâta provocare: »La rugăciune așteptați *priveghind*« și adaugă zicând: »întru dânsa cu *mulțumită*«.

Lucrul de frunte la rugăciune este a mulțumii lui D-zeu pentru toate binefacerile văzute și nevăzute, pentru toate câte după voia și împotriva voinței noastre s'au făcut.

Un model de specifică rugăciune de mulțumită ne prezintă sf. Ioan-gură-de-aur în omilia X în epistola către Coloseni IV 2. — Cunoșc un bărbat sfințit — zice sf. Părinte, — care fără altă introducere începe a se ruga: »Mulțumim pentru toate binefacerile Tale, cari din prima zi până azi le-ai arătat spre noi nevrednicii; pentru acele, cari le știm, cât și pentru cele ce nu le știm, pentru cele văzute, cât și pentru cele nevăzute; pentru cele ce în faptă, cât și pentru cele ce în cuvânt nouă s'au făcut, pentru cele ce după voia noastră, cât și pentru cele ce împotriva voinței noastre le-am primit; pentru toate câte s'au făcut nouă nevrednicilor; pentru mizeriile, mângăierile, pentru iad, pedeapsă și împărăția cerească. Pre Tine te rugăm păzește sufletele noastre în conștiință sfântă și curată, pentru ca sfârșitul nostru să fie vrednic iubirii Tale de oameni. Tu, care ne-ai iubit pe noi atât de mult încât pe unul născut Fiul Tău l-ai dat pentru noi, fă-ne vrednici iubirii Tale! Dăruiește-ne înțelepciune în cuvântul și frica Ta, Hristoase, unul născut Fiul alui D-zeu; suflă întru noi puterea Ta, Tu, care ai dat pe unul născut Fiul Tău și ai trimis pe sfântul Tău Duh pentru iertarea păcatelor noastre! Ceea ce întru știință și neștiință am păcătuit iartă nouă și nu le socoti! Adu-ți aminte de toți, cari chiamă numele Tău în adevăr! Adu-ți aminte de toți cei ce ne fac nouă bine, și de toți cei ce ne fac

noauă rău! Pentru că oameni suntem noi toți« (Hon. X ad Coloss. c. IV 2.) — Ca coroana acestei rugăciuni încheia bărbatul sfințit cu rugăciunea *credincioșilor*, precum numește Ioan-gură-de-aur rugăciunea domnească: »Tatăl nostru« — Putem recomanda creștinilor o rugăciune mai frumoasă ca aceasta? »Cel ce are urechi de auzit să auză!«

Ioan Nicorescu
par. ort. rom.

CRONICA.

Visitațiunea canonică a P. S. Sale Episcopului I. I. Papp în Micălaca. Duminică în ziua întâia a sf. Rusalii P. S. S. Episcopul Ioan I. Papp însoțit de P. C. Sa Roman R. Ciorogariu director seminarial, protopopul Vasile Beleş și protodiaconul Dr. Iustin Suciuc a descins în mijlocul credincioșilor bisericii noastre drept măritoare românești la așa numita visitațiune canonică.

Înaltul prelat a fost primit într'un chip imponent. Banderiu de călăreți l-a așteptat la hotar și un lung șir de trăsuri l-a petrecut în comună între ovațiile nesfârșite ale populației.

P. S. Sa a descins de-adreptul la biserică, unde preoți în ornate au primit pe Arhireu.

Serviciul divin a fost pontificat de însuși P. S. Sa Episcopul cu asistența P. C. Sale R. R. Ciorogariu director seminarial, protopopii Vasile Beleş și preotu Paul Felnecan, cei doi preoți locali, protodiaconul Dr. Iustin Suciuc și diaconul Ioan Musca, care în decursul liturghiei a fost hirotonit întru preot pentru parohia Govojdia. A cântat schimbându-se corul seminarial din Arad sub conducerea profesorului Trifu Lugojan și corul țărănesc din Micălaca.

Biserica era înșesată de credincioși. P. S. Episcopul a ținut apoi o prea frumoasă edificatoare cuvântare, plină de înalte învățături creștinești pe care cei-ce le-au auzit nu le vor uita'n curând.

După liturghie P. S. Sa între ovațiile populației și însoțit de suita-i, s'a rentors la reședință în Arad.

Expoziția școalei industriale femeiești în Arad. Expoziția școalei industriale femeiești din strada Hassinger este foarte succasă. Elevele și-au expus și de astădată rodul străduinței lor dintr'un an, picturi, lucruri de mână, broderii etc. Visitatorii au rămas încântați de admirabilele lucrări. Îndosebi noi Românii putem fi mândri, căci dintre toate elevele s'au distins mai ales două Românce: D-șoara Hortenzia Raicu și Livia Dimitrescu. Aceasta din urmă a expus o perdere la care a lucrat opt luni. D-șoara Raicu a fost apreciată în locul întâiu. Iată ce scrie »Arad és Vidéke«: În ceea-ce privește lucrurile de lux în primul loc trebuie să amintim pe d-șoara Hortenzia Raicu, ale cărei perini de canapea lucrate cu un gust distins și cu mâni artistice sigure, sunt decorul expoziției.

În pictura peisajelor în acvarele și în pirogravură se distinge Valeria Lazar.

Hortenzia Raicu și în grupul acesta se poate aminti în locul prim între cele mai bune. Se produce și aici cu câte-va acvarele și picturi în ulei foarte reușite, precum și cu obiecte de lux.

Opunerea comunității grecești la concesiunile acordate Românilor macedoneni. „Politische Correspondenz“ primește din Constantinopol știrea, că se prevede o vie rezistență contra concesiunilor acordate de Poartă Românilor macedoneni, din partea comunității grecești din Ueskueb, deoarece existența acesteia este amenințată de faptul, că cu noaua stare de lucruri cea mai mare parte a locuitorilor vor declara, că sunt într'adevăr Armâni.

Traduceri din literatura dramatică străină. „Familia“ scrie: „Una din problemele ce ne-am fixat a realiza prin coloanele foii noastre, a fost și este: d'a prezenta publicului nostru cetitor piesele mai renumite ale literaturilor străine, în traducere românească. Dorința asta a devenit și mai îndemnătoare, de când dragostea teatrului a aprins un avânt atât de mare în toate părțile pe unde se află Români. Am luat dar cu plăcere act de propunerea dlui Il. Chendi, exprimată prin scrisoarea sa, adresată președintelui Societății pentru fond de teatru român, prin care propune ca comitetul Societății să îngrijească de traducerea pieselor teatrale străine de valoare mai înaltă. Încurajați și de dorințe exprimate din mai multe părți, d'a publica cât mai multe lucrări de aceste, am dat cu plăcere loc traducerii doamnei Maria Baiulescu, care prin o bună limbă ne-a tălcuit atât de îndemnativ una din piesele renumitului Sudermann: „Das Glück im Winkel.“ Această piesă terminându-se în numărul de față, în cel viitor vom începe să publicăm o piesă într'un act de Andrei Theuriet, membru al Academiei franceze, intitulată „Casa veche“, comedie într'un act, tradusă și localizată de d-șoara Adelina P. Maior, binecunoscută din coloanele foii noastre. Piesa este foarte potrivită pentru diletanți. — După aceea vom publica traducerea renumitei piese a dramaturgului englez Wilde „Evantaliul doamnei Windermerę“, traducere făcută cu mult gust de tânărul nostru scriitor Emil Isac. — În scurt interval, prezentăm dară publicului nostru cetitor trei valoroase piese străine: una germană, alta franceză și a treia engleză. — Ceea-ce accentuăm încă este că toate sunt traduse de-a dreptul din limba originală a autorului. — Ar fi fost de dorit ca aceste piese, precum și altele în viitor, să apară și în edițiuni separate. Dar la aceasta nu ne putem gândi în mijlocul indolenței generale, care nu cumpără cărți de loc; iar la ziare se abonează à conto — și mulți află că este corect și cinstit a primi foaia regulat și a nu achita abonamentul.“

Revistă pedagogică. Cu 1/14 Iunie apare la București „Revista generală a învățământului“, fundată de o grupă de institutori și profesori de toate gradele.

Comitetul redacțional stă sub direcțiunea dlui Spin Haret, fost ministru de instrucție. În atenția învățătorilor nostri!

„Luceafărul“ admirabila revistă literară, care țină la nivel cu revistele literare străine cele mai în grigite, a dedicat un număr întreg memoriei poetului Vasile Alexandri, dovedind și prin aceasta a fi atenți față de momentele potrivite de-a scoate la iveală și recunoștința memoria bărbaților nostri mari. „Luceafărul“ e azi, fără îndoială, cea mai bună revistă literară la noi și noi îl recomandăm cu căldură la toate familiile române ce știu aprecia literatura.

Adunarea „Schulverein“-ului german. Reuniunea școlară germană din Austria, așa numitul „Deutsche Schulverein“, care ca scop are susținerea și apărarea germanizmului în locurile expuse ale Monarhiei și-a ținut în primăvara aceasta iubileul de 25 ani de existență sale, iar în 11 Iunie și-a ținut la Linz a 25-a adunare generală. Spre a ne face idee despre activitatea mănoasă și extinsă a acestei Reuniuni, remarcăm numai, că în anul 1904 „Schulverein“-ul a avut venit de 419000 coroane, că în același an s'au făcut fundațiuni pe seama „Schulverein“-ului în sumă de 100000 coroane și din incidentul iubileului de 25 ani s'a adunat prin colecte un fond jubilar de jumătate de milion coroane, din care se vor folosi 300000 coroane pentru înființări de școale noi și de grădini de copii germane, iar restul va fi fond de rezervă. Mult exprimăm aceste câteva cifre și multă învățătură și îndemnativ scoate noi, Români din spiritul de jertfă al Germanilor pentru limba și naționalitatea lor.

Aviz!

A apărut și se află de vânzare în tipografia noastră următoarele cărți școlare:

„Catehism“, IV carte de religie pentru școalele populare de dl profesor; Dr. P. Barbu, prețul unui exemplar 40 fil.

„Istorieare Bisericești“, III carte de religie pentru școalele populare de dl profesor: Dr. P. Barbu, prețul unui exemplar 30 fil.

„Istorieare biblice“, II carte de religie pentru școalele populare de dl profesor: Dr. P. Barbu, prețul unui exemplar 30 fileri.

„Curs practic de Istoria literaturii române“ pentru școalele populare de dl învățător Iosif Stanca, prețul unui exemplar 40 fil.

„Exerciții intuitive“ în limba maghiară, dl învățător Ioan Vancu, prețul unui exemplar 50 fileri peste 10 exemplare 10% rabat.

Rugăciunile școlarelor compactate cu grație în diferite culori, cuprinde întreaga utrenia și liturghie de un prieten al școlarelor, prețul per exemplar 40 fil. Dela 10 exemplare 10% rabat.

„Tălcuiala evangeliilor“, de fericiții Loga cu litere cirile prețul 2 coroane.

Concurs.

Pentru vacanta parohie de **clasa primă** din **Răpsig** în protoprezbiteratul Ienopolei, prin această se escrie concurs cu durată de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficială.

Venitele incopciate de această parohie sunt: folosirea unei sesiuni pământ arător, birul parohial și stolele preoțești usuate, cvartir și grădină și întregirea dela stat.

Recurenții sub durata concursului și vor subșterne petitele către subșterisul protoprezbiter și se vor prezenta vre-o dată în sf. biserică ca să se facă cunoscut naintea poporului.

Ienopolea, la 10/23 Iunie 1905.

Din însărcinarea Venerabilului Consistor arădan:

Constantin Gurban, protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant, dela școala populară gr. or. română inferioară centrală din **Nădlac** se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”. Emolumentele sunt: Salar anual în bani 800 (opt sute) coroane; 2. 4 (patru) stângeni lemne tari, ori 6 (șasă) stângeni lemne moi, din care se va încălzi și școala; 3. Scripturistica în natură; 4. Spese de conferințe învățătoarești 4 (patru) coroane de zi și speșele de prejurătură și 5. Locuință și grădină.

Dela recurenți se pretinde să aibă calificațiunea prescrisă să producă estras de botez și atestat despre serviciul de până acum. Competenții au a-și înainta documentele ajustate conform legii și adresate comitetului parohial subsemnatului protopop din Arad, ca inspector de școlă, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare să se prezinte în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în tipic și în cele cantonale. Alesul e obligat a conduce strana fără altă remunerațiune.

Dat din ședința comitetului parohial ținută la 14 Iunie șt. n. 1905.

Nicolau Chicin

preot, președ. com. par.

Georgiu Petroviciu

dir. școl. not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Vasile Beleş* protoprezbiter și inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești vacante din **Guravale** din inspectoratul Hălmașului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Beneficiul incopciat cu acest post este: 1. În bani gata din casa culturală 260 cor. 2. În naturale 12 șinice cucuruz, 6 șinice grâu în natură (prețuite în 156 cor.). 3. 6 stângeni de lemne prețuite în 96 cor., din care este a se încălzi și sala de învățământ. 4. Spese de conferință în 16 cor. 5. Scripturistica 6 cor. 6. venitele cantonale care fac 30 cor. 7. Cvartir liber cu grădina. 8. Întregirea la 800 cor. conform disp. Ven. Cons. Nr. 2255/1905 cerându-se, alegândul învățător poate spera că diferența de 384 cor. să o capete dela stat pe calea organelor bisericesti. Cvinvenalul se va da numai după împlinirea celor 5 ani în comună. Alegândul are să îndeplinească și serviciul cantoral.

Recurenții sunt avizați ca recurses lor ajustate cu toate documentele recerute, legalizate și adresate comitetului parohial din Guravale, să le susțearnă până la termenul sus indicat P. T. oficiu protoprezbiter al Hălmașului (Nagyhalmagy), precum și să se prezinte

în vre-o duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Guravale spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic. Guravale, 2/15 Iunie 1905.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezbiter și inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești din comuna **Lazuri** inspectoratul Hălmașului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”.

Dotatiya împreunată cu acest post este:

1. În bani gata din casa culturală dela Lazuri și filia Groși 490 cor. 2. Dela Lazuri 4 stângeni lemne pentru învățător, iar dela filia Groși pentru învățător 24 cor. 3. Pentru conferințele învățătoarești 24 cor. 4. Scripturistica școalei 10 cor. 5. După ce toată dotatiya sigură face numai 524 cor., în sensul ord. cons. Nr. 2255/1901, s'a cerut întregirea cu ajutor dela stat la 800 cor., adecă diferența de 286 cor. alegândul învățător poate spera că o va primi dela stat pe calea organelor bisericesti. 6. Cvartir acomodat și grădină. Cvinvenalul se va da numai după serviciul de 5 ani împliniți în această comună.

Alegândul învățător este îndatorat a îndeplini și serviciile de cantorat și a provedea instructiia și în școala de repetiție, fără altă remunerație.

Recurenții sunt avizați, ca recurses lor ajustate cu documente legale de calificație și adresate comitetului paroh. din Lazuri, să le susțearnă până la termenul sus indicat P. T. Oficiu protoprezbiter al Hălmașului (Nagyhalmagy) și să se prezinte în vre-o duminecă ori sârbătoare sub durata concursului în biserică din Lazuri spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Lazuri, 31 Mai (13 Iunie 1905).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezbiter și inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești din comuna **Crocna** inspectoratul Hălmașului, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Dotatiya împreunată cu acest post este:

1. În bani gata 357 coroane 64 fil. 2. În bucate 12 hl. grâu, 12 hl. cucuruz. 3. 24 metri de lemne pentru încălzirea salei de învățământ. 4. 5 jug. pământ arător în preț de 100 cor. după care pământ învățătorul e deobligat a solvi dările. 5. Pentru conferință 20 cor. 6. Pentru scripturistica 6 cor. 7. Pentru curatorat 28 cor. 8. Pentru manipularea grădinei de pomi, dela comuna politică 60 cor. 9. Cortel cu grădină de 1/2 jug., grajd, colnă și cămără. 10. Dela înmormântări unde va fi poftit, dela cei mari 1 cor., dela cei mici 40 fil. 11. cei ce vor fi în stare de a înființa cor vor fi preferiți și vor căpăta o remunerațiune de 100 cor.

Alegândul învățător va fi îndatorat a îndeplini și serviciul de cantorat în școală și biserică fără altă remunerațiune.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați, ca recurses lor ajustate cu toate documentele necesare adresate comitetului parohial din Crocna să le susțearnă Prea On. oficiu protoprezbiter al Hălmașului (Nagyhalmagy) la termenul indicat mai sus, având a se prezenta în Crocna într'o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic. Se notează că cvinvenalul se va da numai după serviciul de 5 ani în această comună.

Dat în ședința comitetului parohial, ținută în 29 Maiu 1905.

Pentru comitetul parohial

Teodor Bodea
preot, preș.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezbiter și inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din comuna **Topa de sus** (protoprezbiteratul Beiușului, comit. Bihor), conform circularului Ven. Consistor din Oradea-mare cu datul 8 Aprilie 1905 Nr. 721 Șc. a. c., pe lângă următoarele beneficii: Cortel acomodat, grădină de 1000 orgii □, 600 coroane, 12 metri de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ, venitele cantorale dela mort mic 40 fileri și dela mort mare 1 coroană. Recurenții până la **2/15 Iulie** au a-și insinua recursurile cu documentele recerute dlui protoprezbiter *Elia Moga* în Răbăgani și atunci a se prezenta la sfânta biserică la serviciul divin. Ce privește decretul, alesul după funcțiune de un an îl va primi, iară cvinvenalele comuna bisericască la timpul său le va cere dela stat. Alegerea se va ținea în 3/16 Iulie a. c.

Comitetul parohial din Topa de sus, în ședința ținută la 26 Maiu (8 Iunie) 1905.

Vasilie Papp
par., pres. com. par.

George Pogan
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Elia Moga*, protoprezbiter gr.-or. rom. al Beiușului.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant dela școala gr.-or. română din **Surduc**, tractul Peșteș se escrie concurs cu termen de alegere **6/19 August**, 1905 a. c., cu următoarele venite: 1. Locuință și grădină de legume; 2. Extravilan învățătoresc — = 60 cor.; 3. 10 cubule cucuruz sfărâmat à 10 cor. = 100 cor.; 4. Bani gata dictați pe locuitori — = 360 cor.; 5. 16 m. lemne cu crenji cu tot — = 40 cor.; din acestea se va încălzi și sala de învățământ; 6. Eventual întregire dela stat, dacă se va acorda ca întregire la 800 cor. Alegându-l învățător va fi îndatorat a îndeplini și postul cantoral în și afară de sf. biserică, pentru care va beneficia stolele usuete. făr' de a pretinde altă salarisare.

Recurenții sunt poștiți a se prezenta în cutare Duminecă sau sârbătoare în sf. bis. din loc, pentru a-și arată decsteritatea în cant și tipic; ear' recursurile instruite conform dispozițiunilor legale și adresate comitetului par. din Surduc, au a-le înainta în timp de **30 zile**, dela prima publicare, oficiului ppresb. din Urgeteg u. p. Eleed.

Dat în șed. comitetului parohial din Surduc, ținută la 25 Maiu st. v. 1905.

Comitetul parohial.

Cu concursul meu: *Iosif Moldovan*, adm. ppresb. ca insp. subst. de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de paroh vacant din parohia **Brusturi**, ppresb. Peșteș comit. Bihor, cu termen de alegere **17/30 Iulie**, 1905, cu următoarele beneficii: 1. Cvarțir cu 2 chilii, cuină, supra edificatele necesare și grădină de circa 400 □; 2. Estravilan de cl. I. arător și fânaț 14 jugăre cath.; 3. Bir (cucuruz) sfărâmat dela 1 0 vici à 2 vici; 4. Dela 1 0 numere de case, dela cari au jug, jumătate zi cu plugul, dela cei ce nu au boi, cu palma jumătate zi lucru vipt preotul e îndatorat a da; 5. Stolele usuete; 6. întregirea dela stat, conform evalificațiunei recurrentului.

Recurenții, în vre-o Duminecă ori sârbătoare au a se prezenta în sf. bis. din loc spre a-și arată dibăcia în cant și tipic, conform dispozițiunei regulamentului pentru parohii; ear' recursurile ajustate conform prescrierei legale, au ale adresa comit. parohial din Brusturi până la terminul normal și ale înainta oficiului ppresbiteral din Ortiteag p. u. Eleed.

Dat în ședința comitetului parohial ținută în Brusturi la 21 Maiu v. 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul meu: *Iosif Moldovan*, adm. ppresbiteral.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea vacantului post învățătoresc dela școala gr.-or. română din **Copăcel**, protopresh. Peșteș, se escrie concurs cu termen de alegere **6/19 August** 1905 p. m., cu următoarele beneficii: 1. Locuință cu grădină de legume; 2. Extravilan de circa 5 jug. cat. fânaț 120 cor.; 3. 10 cubule bucate 120 cor.; 4. bani gata eiectați pe locuitori 360 cor.; 5. eventuala întregire dela stat la 800 cor., care se va cere.

Alegându-l învățător va fi deobligat a îndeplini și postul cantoral în și afară de sf. biserică, pentru stolele usuete, fără a pretinde pentru aceasta alt salar.

Recurenții sunt poștiți până la alegere a se prezenta în sf. biserică din loc, pentru a-și arată dibăcia în cant și tipic; iar recursurile instruite conform dispozițiunilor legale și adresate comitetului parohial din Copăcel, au a le înainta în termen de 30 zile dela prima publicare, oficiului protoprezbiteral din Urgeteg p. u. Eleed.

Dat în ședința comitetului parohial din Copăcel, ținută la 20 Maiu st. v. 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul meu: *Iosif Moldovan*, adm. protppresh. ca inspector subst. de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea vacantului post învățătoresc dela școala gr.-or. română din **Bănlaca** tractul Peșteș, se escrie concurs cu termen de alegere în **20 Iulie st. v.** 1905, cu următoarele venite: 1. Locuință deplin corâspunzătoare, supraedificatele necesare și grădină de legume; 2. Bani gata repartiți pe locuitori 580 cor.; 3. 1 jugăr mic intravilan 20 cor.; 4. 24 metri lemne de foc, din cari se va încălzi și sala de învățământ. Și eventuala întregire dela stat la 800 cor. prin 200 cor. ajutor.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a se prezenta în sf. biserică din loc, spre a-și arată desteritatea în cant și tipic; iar recursurile ajustate conform dispozițiunilor legale și adresate comitetului parohial

din Bănlaca au a le înaintă în termen de 30 zile dela prima publicare, oficiului protopresb. din Ūrgeteg p. u. Eleds.

Dat în ședința comitetului parohial din Bănlaca, ținută la 19 Maiu st. v. 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul meu: *Iosif Moldovan*, adm. protopresb. ca inspector subs. de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea vacantului post învățătoresc dela școala gr.-ort. română din **Măgești**, ppresb. Peșteș se escrie concurs cu termen de alegere în **20 Iulie**, st. v. a. m. cu următoarele venite: 1. Locuință corăspunzătoare și grădină de legume; 2. Bani gata eiectați pe locuitorii din Măgești-Butan și Iosan 600 cor.; 3. Eventual 200 cor. ca întregire dela stat, dacă se va vota. Alesul inv. va fi deobligat a îndeplini și agendele cantonale în și afară de sf. bis. pentru care va beneficia stolele usuete: dela înmormântare mare 2 cor., mică 1 cor.

Doritorii de a ocupa acest post sunt rugați a se prezenta în cutare Duminecă sau sârbătoare în sf. bis. din loc pentru a-și arăta dibăcia în cant și tipic; ear recursele ajustate conform dispozițiunilor legale și adresate comitetului parohial din Buteni-Măgești și Iosani, au ale înainta în termen de 30 zile dela prima publicare oficiului ppresb. din Ūrgeteg p. u. Eleds.

Dat în șed. comit. parohial din Măgești ținută în 29 Maiu v. 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul meu: *Iosif Moldovan*, adm. ppresbit. ca inspector subst. de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea vacantului post învățătoresc dela școala gr. ort. românuă din **Sabolciu** tractul Peșteș se escrie concurs cu termen de alegere în **24 Iulie** st. v. a. cu următoarele venite: 1. Locuință deplin corespunzătoare cu superedificatele necesare. 2, 1 juger cat. grădină 40 cor. 3, 10 jugere extravilan păm. arător 200 cor. 4, Bani gata eiectați pe locuitori 360 cor.

Alegândul învățătoru va fi îndatorat fără a pre-tinde alt salar — a îndeplini agendele cantonale în și afară de biserică; pentru carie va beneficia stolele usuete: dela mormântare mare 1 cor., mică 60 fil. la cununie 1 cor. sf. ape 40 fileri. Contribuțiunea după pământ o va solvi alegândul învățător.

Recurenții sunt poștiți a se prezenta în cutare Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică din loc, pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic, ear' recursele ajustate conform dispozițiunilor legale și adresate comitetului parohial din Sabolciu a-le înaintă în termen de 30 zile dela prima publicare oficiului ppresb. din Ūrgeteg p. u. Eleds.

Dat din șed. cttului parohial din Sabolciu ținută la 28 Maiu v. 1905.

Comitetul parohial

Cu consesul meu: *Iosif Moldovan* adm. pprebiter ca inspector sub. de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei din **Șicula**, rămasă vacantă prin trecerea la cele eterne a parohului Florian Monția, se escrie concurs cu termen de **30 zile**, socotit dela prima publicare în org. „Biserica și Școala“, cu următoarele *emolumente*:

- O sesiune de pământ constatătoare din 32 jug.
 - Folosirea unui intravilan.
 - Despăgubire din pășunat.
 - Ștolele uzuete și
 - Birul preotesesc stabilit în 29 șinici de cucuruz
- Dările publice le plătește alegândul preot.

Dela concurenți se recere evalidațiune **de clasa primă** și se avizează, ca recursele lor ajustate cu documentele prescise prin §-ul 15 p. a) din Regulam. pentru parohii, adresate comitetului parohial din Șicula, să le susțearnă protopopului concernent în terminul regulamentar, iar pentru aătarea dexterității lor în cântare și oratorie să se prezinte în biserică din Șicula în vre-o Duminecă sau sârbătoare până inculzive 8 zile nainte de alegere.

Șicula, la 2/15 Iunie 1905.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *C. Gurban*, ppresbiter.

—□—

2—3

Pe basa înaltului decis consistorial cu datu de 25 Maiu (7 Iunie) 1905. Nr. 2134/905 pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Șistaroveț**, — în protopresbiteratul Lipovei, se escrie din oficiu concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu aceasta parohie sunt: Una sesiune de pământ, parte fânaț, parte arător, birul preotesesc și stolele usuete, cari toate la olaltă computeate în bani după calculul mediu de 5 ani, dau un venit de 531 cor, 48 fil.

Se notează, că deși parohia după venitul ei este de cl. III., totuși conform înaltelor decisiuni consist. N-rii 7399 și 7794/1904, având în vedere întregirea dela stat după evalidațiunea alegândului preot, conform lezei, parohia Șistaroveț se stipulează de cl. I-a, cu acel adaus, că în lipsa de recurenți cu evalidațiune de cl. I. se vor admite la candidare și recurenți cu evalidațiune de cl. II-a ear în lipsa acestora și competenți de cl. III-a.

Recurenții sunt avizați ca recursele lor instruite cu documentele de evalidațiune în original și adresate comitetului parohial din Șistaroveț, să le subștearnă până la terminul sus indicat subscrisului protopresbit. în Lipova (Lippa), precum și cu observarea dispozițiunilor §. 18 din Regulament să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Șistaroveț, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Lipova, 29 Maiu (11 Iunie) 1905.

Din autorizarea consist. diecesan *Voicu Hamsea*, m. p. ppresbiter rom. gr. or. în Lipova.

—□—

2—3

Prin strămutare devenind vacantă stațiunea învățătorescă din **Becicherecul-mic** (ppresbiteratul Timișoriei), se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a acestei stațiuni cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecesan.

Emolumentele anuale sunt: 1) în bani gata 600 (șese sute) coroane, ce se vor răspunde lunar anticipativ; 2) 30 (trei-zeci) coroane pentru lemne; 3) 10 (zece) coroane pentru scripturistică; 4) 10 (zece) coroane pentru conferințe; 5) cortel liber cu 2 odăi, grădină și apartinătoarele; 6) dela înmormântări unde va fi poftit 1 (una) coroană; 7) pentru curatorat și încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna. Cvinvenalul se obligă comuna a-l răspunde numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt în această comună.

Recursele ajustate cu documentele originale despre ecalificațiunea prescrișă, sunt a se înainta la Prea On. oficiu ppresbiteral în Timișoara-Fabric. Reflectanții vor avea să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic — însă nu în ziua alegerii. Alesul fără alta remunerațiune va avea să provadă și cantoratul.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută în Becicherecul-mic, la 22 Maiu (4 Iunie) 1905.

Comitetul parohial.

Cu consensul ppresb. *Dr. Tr. Putici* m. p., insp. de școale.

—□—

3—3

Licitațiunii minuende.

Pe baza concluzului Venerabilului Consitor gr. or. rom. din din Arad de dto 24 Martie 6 Aprilie 1905 Nr. 1470/1905 prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru edificarea unei școale gr. or. rom. din comuna **Seleuș** (pprezb. **Ț. Ineu.**) pe ziu de **20 Iunie 3 Iulie** a. c. la 9 ore a. m. în localitatea școalei I de aici.

Prețul de esclamară e statorit în suma de 8282 cor. 94 fil. Licitanții vor avea să depună înainte începerea licitațiunii vadiul de 10% din prețul esclamării, în bani gata sau în papire de valoare acceptabile.

Planul și proiectul de spese precum și condițiunile se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Seleuș, la 29 Maiu 11 Iunie 1905.

Ioan Sărădan
paroh.

—□—

2—3

Pentru repararea și văruirea exterioară a s-tei biserici gr. or. rom. din **Cerneteaz**, ppresbiteratul Timișorii, prin aceasta se publică licitațiune minuiendă pe ziu de **12/25 Iunie** a. c. la 11 ore a. m. Licitațiunea se va ținea în școala superioară.

La licitațiune se poate participa numai verbal, ofertele nu se primesc.

Prețul de esclamară e stabilit în sumă de 1394 cor. 20 fil. Licitanții vor avea să depună vadiu de 10% în bani gata, sau în papire de valoare acceptabile.

Proiectul de spese se poate vedea la oficiul parohial din loc.

Cerneteaz, la 31 Main 1905.

Nicolae Micluta

—□—

2—2

Cercetați marea prăvălie
alui

Sommer Jozsef

Arad, Strada principală în palatul bisericei rom.-catolice,

Fondată la anul 1863,

în care vor afla îndeosebi domnii preoți:

➔ **pălării preoțești** ➔

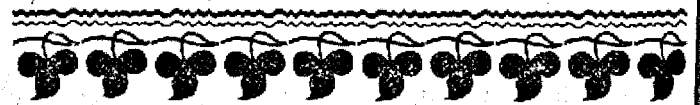
de calități deosebite și dela cei mai experți măiestri, cu prețurile cele mai ieftine ce există. Pe lângă asta on. public român va găsi în marele magazin pe lângă serviciu prompt, având de conducător al prăvăliei pe un român, ca on. clienți să fie pe deplin mulțumiți, următoarele articole:

➔ **pălării de tot soiul, cilindre, și clac,** ➔
cămăși de vară și de iarnă, gulere, manșete,
mănuși de vară și de iarnă, cravate, ciorapi, căciuli persiane, umbrele, etc. din fabricele cele mai renumite franceze și engleze.

Sperând, că on. public român din loc și provincie mă va onora cu vizitele sale punându-și toată încrederea în firma prăvăliei mele semnez cu deosebită stimă:

3—5

Ioșif Sommer.

Cancelaria arhitectului român

Ioan Niga

ARAD, Strada József főherceg-út Nr. 1.

(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserici în mod artistic, din care cauză îl recomandăm îndeosebi dlor parohi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuit.

19—22

